

Handläggare: Lotta Gillhardt
Telefon: 08-508 14 019

Till
Enskede-Årsta Vantörs stadsdelsnämnd

**Ändrade riktlinjer för folköls- och tobakstillsynen
i Stockholm - svar på remiss från
kommunstyrelsen
(Dnr 329-1353/2010)**

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som svar på remiss
2. Omedelbar justering

Kristina Goldring
T.f. stadsdelsdirektör

Vlasta Marcikic
Avdelningschef

Sammanfattning

Från och med 1 augusti 2010 gäller delvis nya regler i tobakslagen och alkohollagen. Förändringarna i tobakslagen innebär bl.a. att det blir straffbart att inte anmäla tobaksförsäljning till kommunen. Kommunen får även ansvaret för tillsynen över märkningen av tobaksvarorna, en uppgift som tidigare innehades av Statens folkhälsoinstitut.

Justitieombudsmannen (JO) har i ett beslut daterat 2010-12-18 riktat kritik mot hur provköp har genomförts i Karlskronas kommun. Såväl JO som Folkhälsoinstitutet anser att provköp inte bör tillämpas då dessa strider mot principen att dold myndighetsutövning inte bör förekomma. Med anledning av detta föreslår socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden att nuvarande riktlinjer för folköls- och tobakstillsynen i staden ska förändras.

Förvaltningen är positiv till de föreslagna förändringarna av riktlinjerna för folköls- och tobakstillsynen i staden. Förvaltningen anser dock att utbildningsinsatserna för handlarna bör ligga kvar centralt då förvaltningens erfarenhet är att det endast kommer ett fåtal handlare till dessa träffar varför det är mer effektivt att bjuda in ett större antal näringsidkare till varje träff.

Bakgrund

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har för sin del godkänt ändrade riktlinjer för folköls- och alkoholtillsynen i Stockholm och överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för beslut. Kommunstyrelsen har sänt socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande på remiss till samtliga stadsdelsnämnder samt till stadsledningskontoret. Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2010-08-27.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg.

Ärendet

Alkohollagen och tobakslagen är sociala skyddslagstiftningar där en åldersgräns på 18 år för försäljning av folköl och tobak utgör en av grunderna. För båda lagstiftningarna finns en skyldighet att anmäla försäljning till kommunen. Handlarna själva är också skyldiga att utöva en egen tillsyn och upprätta s.k. egenkontrollprogram.

Varje anmält försäljningsställe som säljer folköl och/eller tobak ska få minst ett tillsynsbesök per år. Försäljningsställen som ligger i närheten av skolor eller där brister konstaterats bör få fler än ett tillsynsbesök per år. Vid besöket ska tillsynspersonalen begära att få ta del av egenkontrollprogrammet. Stadsdelsnämnderna ska upprätta en årlig plan för tillsynen.

När det gäller ansvarsfördelningen inom staden så vilar tillsynen över försäljningsställen på stadsdelsnämnderna medan socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden (SAN) har ansvar för samordning, information, utbildning, konsultativt stöd samt myndighets- och branschsamverkan. SAN ansvarar och förvaltar stadens gemensamma IT-stöd för folköls- och tobakstillsyn till vilket alla stadsdelsnämnder har tillgång.

Tobakslagen

Från och med 2010-07-01 tillkommer några bestämmelser i tobakslagen. Kommunen får möjlighet att meddela försäljningsförbud i upp till sex månader vid upprepad eller grov överträdelse av tobakslagens bestämmelser. Kommunen får vidare ett ansvar för tillsynen över märkningen av tobaksvaror. Det kommer att bli straffbart att inte anmäla till kommunen att man säljer tobaksvaror. Egenkontrollprogrammet ska bifogas anmälan.

Alkohollagen

Från och med 2010-07-01 gäller delvis nya bestämmelser i alkohollagen. Anmälningförfarandet vid försäljning av folköl har förtydligats. Anmälan måste lämnas innan försäljningen påbörjas.

Provköp

JO inspekterade i april 2009 socialnämnden i Karlskronas kommun. Granskningen avsåg handläggningen av ärenden enligt alkohollagen. Vid granskningen framkom att kommunen bedrev tillsyn genom så kallade provköp. JO konstaterar i sitt beslut att provköp som metod inte påvisar otillåten försäljning utan endast ger ett visst stöd för att försäljning sker utan noggrann ålderskontroll. JO anser att provköpen strider mot principen att dold myndighetsutövning inte bör förekomma. SAN anser mot bakgrund av JO:s uttalande att provköp fortsättningsvis inte ska användas som tillsynsmetod.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till de föreslagna förändringarna av riktlinjerna för folköls- och tobakstillsynen i staden. Förvaltningen anser att förslaget att alla anmälningar om folköls- och tobakstillstånd ska göras till socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen (SAF) istället för till respektive stadsdelsförvaltning är bra. Det kommer att underlätta för handlarna som redan nu har svårt att skilja på vart de ska skicka olika blanketter. Det kommer troligen också bli en bättre ordning vid fakturering och uttag av tillsynsavgifter. SAF kan också kontrollera inkomna uppgifter mot bolagsverkets register något som stadsdelsförvaltningarna inte har tillgång till.

I ärendet föreslås att handlarna en gång om året ska inbjudas till en lokal informationsträff kring folköls- och tobaksfrågor där även polismyndigheten ska erbjudas vara med. Dessa informationsträffar antas vidare på sikt kunna ersätta de utbildningsinsatser som SAF under flera år har genomfört tillsammans med branschen och polismyndigheten. Förvaltningen anser att ansvaret för utbildningsinsatserna även fortsättningsvis ska ligga centralt. Förvaltningens

erfarenhet är att det endast kommer ett fåtal handlare till dessa träffar varför det är mer effektivt att bjuda in ett större antal näringsidkare till varje träff. Polisen kommer förmodligen också ha svårigheter att medverka vid respektive stadsförvaltnings utbildningar.

De tillsynsmöten som arrangerats av SAF för alla som ansvarar för tillsynsfrågorna i stadsdelarna har varit mycket uppskattade. Där finns tillfälle och möjlighet att diskutera nyheter vad gäller ny lagstiftning, policyfrågor, frågor kring ärendehanteringssystemet OL2 m.m. Mötena garanterar också att tillsynsarbetet sker på ett likartat sätt inom staden.

Bilagor

1. Remisshandlingar med bilagor